

Jürgen Seeher, In Memoriam Peter Neve

Harald Hauptmann, In Memoriam Halet Çambel

Harald Hauptmann, In Memoriam Klaus Schmidt

Soi Agelidis, Vom Palladion zur Nikephoros. Der Kult der Athena im Kontext der Herrschaftslegitimation im spätklassischen und hellenistischen Pergamon

Zusammenfassung: Die politische Instrumentalisierung des Athena-Kultes durch die Führungsschichten Pergamons von seiner Gründung in der spätklassischen Zeit bis zum Ende der attalidischen Herrschaft steht im Mittelpunkt des Beitrags. Dabei werden die Zuschreibung der Initiation dieses Kultes an Barsine und Herakles relativiert, und gleichzeitig direkte Bezüge zu Alexander dem Großen konstatiert. Reflexionen des Kultbildes in der Münzprägung und Reliefkunst lassen als Vorbild das mythische Palladion Trojas, wie es in der Kleinkunst und Plastik erscheint, fassen. Athena wird somit zum prägnanten Verknüpfungspunkt für die Gründer des Kultes der Göttin in Pergamon mit dem großen Argeaden. Einige ikonographische Elemente des Kultbildes sowie die räumliche Beziehung des Athena-Tempels zu weiteren Heiligtümern auf der Akropolis und in der Umgebung von Pergamon legen ferner eine intentionelle, enge Verbindung zu Meter nahe, durch die eine Akzeptanz des neu eingeführten Athena-Kultes durch die Einheimischen begünstigt wurde. Die religionspolitische Tätigkeit der pergamenischen Herrscher wird mit einem besonderen Augenmerk auf ihren Umgang mit Athena und Meter skizziert, und in Verbindung mit der Mythisierung der Stadtgeschichte betrachtet. Auch die Bezugnahme auf Athen im Zuge der Stilisierung Pergamons als Beschützerin von Recht und Ordnung, sowie als Hüterin der griechischen Kultur in der Nachfolge des klassischen Athen wird überprüft und relativiert. Athena- und Meter-Kult werden zu zentralen Mitteln der attalidischen Bemühungen um die Legitimierung ihrer Macht gegenüber der griechischen Welt und der einheimischen Bevölkerung.

From Palladium to Nikephoros. The Cult of Athena in the Context of Legitimation of Rule in Late Classical and Hellenistic Pergamon

Abstract: The article focuses on the political instrumentalization of the cult of Athena by the ruling classes of Pergamon from its foundation in late Classical times to the end of Attalid rule. Attribution of the initiation of the cult to Barsine and Herakles is qualified and direct connections with Alexander the Great are noted. Reflections of the cult image in coinage and relief art enable us to recognize what it was modelled on: the mythical palladium of Troy as it appears in vase painting, glyptic and small-format plastic art. Thus for the founders of the goddess' cult at Pergamon, Athena becomes a substantial link with the great Argead. Furthermore, some iconographic elements of the cult image in addition to the spatial relationship of the Temple of Athena with other sanctuaries on the acropolis and in the vicinity of Pergamon suggest an intentional, close connection with Meter – which was conducive to the acceptance of the recently introduced Athena cult by the local population. The religious policy of the Pergamene rulers is sketched, with particular attention being paid to their approach to Athena and Meter, and is considered in connection with the mythification of the city's history. Also reassessed and relativized is the reference to Athens in the course of the stylization of Pergamon as the defender of law and order and guardian of Greek culture, following on from

classical Athens. The cults of Athena and Meter become key instruments in Attalid efforts to legitimize their rule with respect to the Greek world and to the local population.

Palladion'dan Nikephoros'a. Geç Klasik ve Hellenistik Pergamon'da Egemenliğin Meşruiyeti Bağlamında Athena Kültü

Özet: Pergamon'un yönetim kademeleri tarafından kurulduğu Geç Klasik dönemden Attalid hükümdarlığının sona erişine kadar Athena kültürünün siyasi bir araç haline gelişi, bu makalenin odak noktasını oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra bu kültürün kökenini Barsine ve Herakles kültlerinde olduğu görüşü uyarlanmıştır; aynı zamanda Büyük İskender ile doğrudan ilişkilendirildiği saptanmıştır. Bu kültürün sikke darbı ve rölyef sanatındaki yansımaları, vazo boyama, küçük sanatlar ve heykeltıraşide de olduğu gibi, mitolojik Truva Palladion'unun modeli olarak anlaşılabilir. Böylelikle Athena, Pergamon'daki tanrıça kültürünün kurucuları için, büyük Argeadlar'la esaslı bağlantı noktası olmuştur. Kültürün bazı ikonografi k unsurları kadar Athena tapınağının Akropolis'teki ve Pergamon çevresindeki başka kutsal alanlarla olan mekânsal ilişkisi Meter'le bilinçli, sıkı bir bağlantı olasılığını güçlendirmektedir. Bu da, yöre halkı tarafından tercih edilen, yeni tanıtılan Athena kültürünün kabul edilmişinden anlaşılmaktadır. Pergamon krallarının dini-politik görevleri, Athena ve Meter'i kullanmalarına özel bir dikkat gösterilerek kısaca gösterilmiştir. Bu da kent tarihinin mitleştirilmesiyle birlikte ele alınmıştır. Düzenin ve hukukun koruyucusu olduğu gibi, Klasik Atina'nın ardılı Yunan kültürünün hamisi olarak Pergamon'un stilize edilmesi bağlamında Atina ile ilgili olarak da gözden geçirilmiş ve böylece daha geniş bir perspektif içinde değerlendirilmiştir. Athena ve Meter kültürü, Attaloslar'ın güçlerini Yunan dünyasına ve yöre halkına karşı ispat etme çabalarının temel aracı olmuştur.

Altay Coşkun, Latène-Artefakte im hellenistischen Kleinasien. Ein problematisches Kriterium für die Bestimmung der ethnischen Identität(en) der Galater

Zusammenfassung: Im vorliegenden Aufsatz wird die Bedeutung von Latène-Artefakten für die Bestimmung der ethnischen Identität der Galater untersucht, die im 3. Jh. v. Chr. nach Anatolien einwanderten. Obwohl nur wenige solcher Objekte in Kleinasien gefunden wurden, betrachtet man sie gewöhnlich als Belege für die galatische Präsenz in Zentralanatolien sowie zum Teil auch für ihren fortgesetzten Kulturaustausch mit der europäischen Keltike. Diese Ansicht hält aber einer genaueren Prüfung nicht stand. Erstens erweist sich der Ausdruck ›galatische Keramik‹ als irreführend, da jegliche Latène-Einflüsse fehlen; besser wäre es also, von ›phrygisch-hellenistischer‹ oder ›pontisch-hellenistischer Keramik‹ zu sprechen. Zweitens kann keine einzige Latène-Fibel einem Individuum der drei galatischen Großstämme zugewiesen werden; geographische und chronologische Implikationen weisen vielmehr auf osteuropäische Rekruten Attalos I. (ca. 240–197 v. Chr.) oder späterer hellenistischer Könige hin. Drittens steht die Architektur galatischer Hügelgräber in einer anatolisch-phrygischen Tradition; während Grabbeigaben im Latène-Stil bei den Trokmern und Tektosagen durchweg fehlen, entbehrt bislang auch – entgegen anders lautender Behauptungen – eine solche Zuschreibung an die Tolistobogier einer tragfähigen materiellen Grundlage. Mithin ergibt sich, dass die drei galatischen Stämme keine regelmäßigen Nutzer, geschweige denn Produzenten, von Latène-Objekten waren. Trifft dies zu, dann muss aber auch der Ursprung der galatischen Ikonographie der bedeutenden Siegesmonumente von Pergamon neu erklärt werden.

Latène Artefacts in Hellenistic Asia Minor: A Difficult Criterion for the Definition of Ethnic Identity (Identities) of the Galatians

Abstract: This paper seeks to revisit the significance of Latène artefacts in determining the ethnic identity of 3rd-century B. C. Galatian immigrants to Anatolia as well as of their descendants. Although only few such objects have so far been found in Asia Minor, they have commonly been understood as indicative of Galatian presence in central Anatolia, and at times even of continued cultural exchange with the Celts from Europe. However, a closer look at the evidence speaks against this view. First, the term ›Galatian Ceramics‹ can be shown to be misleading, since this ware does not show any traces of Latène culture, so that it should better be labelled ›Phrygian-Hellenistic‹ or ›Pontic-Hellenistic Ceramics‹. Second, not a single Latène fibula can be attributed to an individual bearer from among the three major Galatian tribes; geographical and chronological implications rather point to mercenaries recruited from eastern Europe by Attalus I (ca. 240–197 B. C.) or later Hellenistic kings. Third, the architecture of Galatian tumuli stands in an Anatolian-Phrygian tradition, and while Latène-style burial gifts are entirely absent from among the Trocmi and Tectosages, alleged attributions of such objects to Tolistobogian tombs could not yet be substantiated. In conclusion, none of the three Galatian tribes seems to have been regular users, let alone producers, of Latène objects. If this is true, we also have to reconsider the origin of the Galatian iconography of the famous victory monuments of Pergamum.

Hellenistik Küçük Asya'da Latène Eserleri: Galatların Etnik Kimliğini (Kimliklerini)

Özet: Bu yazıda, Latène eserlerinin M. Ö. 3. yüzyılda Anadolu'ya göçen Galatların ve onların soyundan gelenlerin etnik kimliğini belirlemedeki önemi yeniden değerlendirmeye çalışılmaktadır. Anadolu'da şimdiye dek böyle pek az obje bulunmuş olmasına rağmen bunlar, genel olarak Orta Anadolu'da Galat varlığının ve hatta bazen Avrupalı Keltlerle devam eden kültürel değiş tokuşların göstergesi olarak anlaşılmaktadırlar. Bununla birlikte, daha yakından bakıldığında kanıtlar bu görüşün aksini söylemektedir. Öncelikle, »Galat keramikleri« teriminin yanlış yönlendirdiği gösterilebilir, çünkü bu mal grubu Latène kültürüne ait herhangi bir iz taşımamaktadır; onları »Frig-Hellenistik« ya da »Pontik-Hellenistik keramikleri« olarak adlandırmak daha doğru olacaktır. İkinci olarak, bir tane Latène fibula üç büyük Galat kabilesinden birine mensup bir bireye atfedilemez; coğrafi ve kronolojik sonuçlar daha ziyade I. Attalos (240–197 civarı) ya da daha sonraki Hellenistik kralların döneminde Doğu Avrupa'dan ikmal edilen paralı askerlere işaret etmektedir. Üçüncü olarak, Galat tümülüslerinin mimarisi Anadolu-Frig geleneği içinde bulunmaktadır ve Latène tarzı gömüt armağanları Trocmi ve Tectosaglar arasında hiç yoktur, böyle objelerin Tolistobog mezarlarına dayandırılması iddiaları da henüz kanıtlanamamıştır. Sonuç olarak, üç Galat kabilesinden hiçbiri Latène objelerinin düzenli kullanıcıları ya da üreticileri gibi görünmemektedir. Bu doğruysa, Pergamon'un ünlü zafer anıtlarındaki Galat ikonografisinin kökenini yeniden değerlendirmemiz gerekecektir.

Erkan Dündar, The First Evaluation on the Distribution of Commercial Amphoras from Lycia in the Pre-Roman Period

Zusammenfassung: Aus Lykien sind nur wenige Informationen hinsichtlich der Verbreitung von Handelsamphoren und gestempelten Amphorenhenkeln aus vorrömischer Zeit erhalten, diese liefern uns jedoch wichtige Daten zum antiken Handelswesen. Das primäre Ziel dieser Studie liegt darin, eine allgemeine Auswertung der lykischen Handelsamphoren und gestempelten Henkel aus vorrömischer

Zeit vorzunehmen. Auf der Grundlage der bereits zu diesen Funden vorliegenden Untersuchungen sollen die Laufrichtungen der Handelsbeziehungen genauer bestimmt werden. So greift diese Studie sowohl auf veröffentlichtes Material als auch auf Informationen aus fachspezifischen Interviews zurück, die während laufender Ausgrabungen in dieser Gegend durchgeführt wurden.

The First Evaluation on the Distribution of Commercial Amphoras from Lycia in the Pre-Roman Period

Abstract: There is only scarce information from the Lycian region concerning the distribution of commercial amphoras and stamped amphora handles from the Pre-Roman period, yet it provides us with important evidence for trade in ancient times. The main aim of this study consists in the general evaluation of the Pre-Roman commercial amphoras and stamped handles found in Lycia. They have been presented in different studies before but are brought together here for the first time; thus the attempt is made to determine the direction of commercial relations. The presence of a new type of amphora dated to the middle of the 4th c. B. C. is very important for the understanding of the commercial structures in this region. Results of archaeological and archaeometrical research suggest that this new type of amphora recently identified through the studies in Patara is probably a local production. In this respect, the study builds upon both the published material and the data obtained from interviews on the subject with scholars from ongoing excavations in this region.

Lykia Bölgesi'ndeki Roma Dönemi Öncesi Ticari Amphoraların Dağılımları Üzerine İlk Değerlendirme

Özet: Lykia Bölgesi'nde günümüze kadar yapılan çalışmalarda Roma İmparatorluk Dönemi öncesine tarihlenen, antik dönem ticareti için önemli kanıtlar sunan amphora ve özellikle mühürlü kulpların yayılımları hakkında sınırlı bilgiler bulunmaktadır. Çalışmanın ana amacı, Lykia Bölgesi'nde bulunan ve günümüze kadar farklı çalışmalarda tanıtılan Roma İmparatorluk Dönemi öncesi ticari amphora ve mühürlü kulplarının genel bir değerlendirmesinin yapılması ve bu bağlamda ticari ilişkilerin yönünün saptanmasıdır. Bununla birlikte, Patara'da son yıllarda yapılan çalışmalarla tespit edilen, arkeolojik ve arkeometrik değerlendirmeler sonucunda da büyük olasılıkla Lykia Bölgesi'nin yerel üretimi olan yeni bir amphora formunun M. Ö. 4. yüzyılın ortasındaki varlığı bölge ticareti açısından çok önemlidir. Çalışma, yayını yapılan malzemeler ve kazısı halen devam eden kentlerde konu hakkında yapılan görüşmeler sonucu elde edilen veriler üzerine kurgulanmıştır.

Burkhard Emme, Kein Kaiserkult. Rekonstruktion und Deutung der "ara augusti" im Buleuterion von Milet

Zusammenfassung: Das Monument im Hof des Buleuterions von Milet gilt seit den Untersuchungen von K. Tuchelt als prominentes Beispiel eines augusteischen Kaiserkultaltars. Demgegenüber vermag eine eingehende Analyse der in der Grabungspublikation vorgelegten Befunde aufzuzeigen, dass der Bau aller Wahrscheinlichkeit nach nicht als Altar zu rekonstruieren ist. Auch auf epigraphischer Grundlage ist eine Verbindung mit dem Kaiserkult nicht zu belegen. Im vorliegenden Beitrag wird stattdessen eine Rekonstruktion des Monuments als späthellenistische Memorialarchitektur vorgestellt. Damit wird die erstmals von H. Knackfuß vorgeschlagene Deutung als Memorialbau (»Ehrengrab«) über einhundert Jahre nach Vorlage der Grabungspublikation ausgehend vom archäologischen Befund untermauert.

No Imperial Cult. Reconstruction and Interpretation of the »ara augusti« in the Bouleuterion of Miletus

Abstract: The monument in the courtyard of the bouleuterion at Miletus has been regarded as a prominent example of an Augustan imperial cult altar since the investigations by K. Tuchelt. Detailed analysis of the features described in the excavation publication can demonstrate, however, that the structure is in all probability not to be reconstructed as an altar. A connection with the imperial cult cannot be proved on the basis of epigraphy either. This article presents a reconstruction of the monument as late Hellenistic memorial architecture. Thus the interpretation as a memorial («honorary tomb») – first proposed by H. Knackfuß – is corroborated by reference to the archaeological record over one hundred years after the appearance of the excavation publication.

İmparatorluk Kültü Değil. Milet Bouleuterion'unda İmparatorluk Kültü'nün Rekonstrüksiyonu ve Yorumu

Özet: Milet Bouleuterion'unun avlusundaki anıt, K. Tuchelt tarafından yapılan araştırmalardan beri, Augustus imparatorluk kültürünün seçkin bir örneği olarak kabul ediliyordu. Buna karşın kazı raporunda sunulan buluntunun esaslı bir şekilde analizi, bu yapının büyük olasılıkla bir sunak olarak yorumlanmasının doğru olmayabileceğini göstermiştir. Epigrafik açıdan da imparatorluk kültürüyle bir bağlantısı olduğunu gösteren bir veri yoktur. Bunun yerine, bu makalede anıt, Geç Hellenistik döneme ait, önemli bir kişinin anısına yapılmış bir mezar olarak tanımlanmaktadır. Böylece, ilk olarak H. Knackfuß tarafından önerilen («Anıt Mezar») yorumu, kazı raporunun yayımlanmasının üzerinden yüzyılı aşkın bir süre geçtikten sonra, arkeolojik buluntularla sağlam bir temele dayandırılmış olmaktadır.

Andrea U. De Giorgi, Between Continuity and Change. Northern Pisidia through Classical and Late Antiquity

Zusammenfassung: Siedlungskontinuität wird gewöhnlich als das Merkmal griechisch-römischer Urbanistik in Anatolien und Kleinasien schlechthin bezeichnet. Und doch wird ihr theoretisches Fundament, das von monolithischen Langzeit-Perspektiven auf menschliche Besiedelung geprägt ist, von den archäologischen Daten zunehmend in Frage gestellt. Aktuelle archäologische Surveys in Pisidien lassen ein Muster von Diskontinuität zutage treten, welches das Aufkommen und die Entwicklung antiker Gemeinschaften und insbesondere die wechselnden Phasen von Nutzung und Aufgabe der Siedlungen umrahmte. Darüber hinaus beleuchten diese Narrative die ökologischen Bedingungen, die menschlicher Besiedelung in dieser Region zugrunde liegen, und eröffnen zugleich Blicke darauf, wie Landschaften wahrgenommen, ausgebeutet und durchquert wurden.

Between Continuity and Change: Northern Pisidia through Classical and Late Antiquity

Abstract: Settlement continuity is typically heralded as a hallmark of Graeco-Roman urbanism in Anatolia and in Asia Minor writ large. Yet its conceptual underpinnings, colored as it were by monolithic long-term views of human occupation are called into question by the archaeological data. Recent archaeological surveys in Pisidia bring into focus the pattern of discontinuity that framed the emergence and development of ancient communities and, in particular, the ebb and flow between occupation and abandonment. Moreover, these settlement narratives illustrate the ecological negotiations that underlay human occupation in this region, while also opening vistas onto the ways in which landscapes were experienced, exploited and traversed.

Devamlılık ve Değişim Arasında. Klasik Dönemden Geç Antik Döneme Kuzey Pisidya

Özet: Yerleşme devamlılığı genellikle, Anadolu'da Yunan-Roma şehirciliğinin ayırt edici özelliği olarak basit bir şekilde tanımlanmıştır. Ve tabii bunun uzun vadeli imkânların insan yerleşimini şekillendirdiği yolundaki katı teorik altyapısı da, arkeolojik verilerle giderek sorgulanmaktadır. Pisidya'daki yeni arkeolojik yüzey araştırmaları, antik toplumların başlangıç ve gelişmeleri ile özellikle yerleşmelerin iskânı ve terkedilmesi arasındaki geçiş safhalarını içeren bir kesinti şablonu ortaya koymaktadır. Buna ek olarak bu raporlar, bu bölgedeki insan yerleşimini olanaklı kılan ekolojik koşulları aydınlatmakta, aynı zamanda yörenin nasıl algılandığı ve tüketildiği üzerine yeni bakış açıları sağlamaktadır.

KURZMITTEILUNGEN:

Ralf Becks, İnarası. Ein chalkolithischer Fundplatz im pisidischen Bergland

Zusammenfassung: In diesem Beitrag wird ein kürzlich entdeckter Höhlenfundplatz namens İnarası vorgestellt, der im Bergland der antiken Siedlungslandschaft Pisidiens liegt. Der Vergleich der prähistorischen Keramikfunde aus İnarası mit dem Material aus den umliegenden Siedlungsgrabungen in der Antalya-Burdur-Region zeigt enge Verwandtschaft hinsichtlich Waren und Formen, die eine Datierung des aufgegebenen Fundmaterials in die chalkolithische Zeit ermöglichen. Die geographische Lage dieser Fundstelle im pisidischen Bergland ist außergewöhnlich und unterscheidet sich von den anderen bekannten Siedlungsformen, die in der Regel in den fruchtbaren Ebenen lokalisiert sind. In Südwest-Anatolien ist insbesondere während der chalkolithischen Zeit eine zunehmende Nutzung von Höhlen als Siedlungsplatz zu beobachten, was mit einer bisher nicht näher bestimmbareren Funktion dieser Siedlungsform zusammenhängen könnte.

İnarası – A New Chalcolithic Site in the Pisidan Mountains

Abstract: In this article, a recently discovered cave site named İnarası is presented that is located in the highlands of the antique region of Pisidia. The comparison of the prehistoric ceramic finds from İnarası with the nearby excavated settlements in the Antalya-Burdur region revealed close affinities in wares and shapes, allowing a dating of the collected material to the Chalcolithic period. The geographical location of this site in the Pisidian mountains is exceptional and differs from all other known settlement types which are usually located in the fertile plains. Especially during the Chalcolithic period an increasing use of cave sites can be observed in Southwestern Anatolia, calling for a special function of this type of site.

İnarası – Dağlık Pisidya'da Yeni Keşfedilenin Bir Kalkolitik Yerleşim

Özet: Bu makalede kısa zaman önce Pisidia Bölgesinin dağlık kesimlerinde keşfedilen İnarası mağara yerleşimi tanıtılmaktadır. İnarası prehistorik keramik buluntularının Antalya-Burdur civarındaki kazılardan gelen malzemelerle karşılaştırılması sonrası, mal ve form grupları açısından tespit edilen benzerlikler yardımıyla Kalkolitik Döneme tarihlenmesi mümkün olmuştur. Dağlık Pisidia'daki buluntu yeri coğrafi konumu açısından alışılmışın dışında olup, genellikle bereketli ovalarda konumlanan diğer yerleşim formlarından oldukça farklıdır. Güneybatı Anadolu'da özellikle Kalkolitik Dönem'de mağaraların yerleşim olarak kullanımının arttığı gözlenmiştir. Bu durumun mağaraların belli bir işlev dahilinde kullanılması ile ilgili olmalıdır.

Çiğdem Maner, Hethitische Funde im Museum von Konya Ereğli und ihre Bedeutung für die hethitische Präsenz in dieser Region

Zusammenfassung: Im Museum von Konya Ereğli befinden sich ein spulenförmiges Tonobjekt und der untere Teil einer Statuette. Das Tonobjekt ist an beiden flachen Seiten dekoriert, auf der einen Seite mit einer Rosette auf der anderen mit einem Wirbelmotiv. Der untere Teil der Bronzestatuette zeigt ein paar Schnabelstiefeletten, die auf einem Podest stehen. Beide Objekte werden hier analysiert und der Versuch einer Datierung unternommen. Sowohl beim spulenförmigen Tonobjekt, als auch beim unteren Teil der Bronzestatuette handelt es sich um Einzelstücke. Aufgrund der ikonographischen Merkmale können sie als hethitisch identifiziert werden. Diese Funde sind besonders interessant, da sie Auskunft über die sehr wenig erforschte hethitische Zeit in der Region von Konya Ereğli geben.

Hittite Finds in the Konya Ereğli Museum and their Significance for Hittite Presence in this Region

Abstract: The Konya Ereğli Museum is hosting a spool shaped object and the lower part of a bronze figurine. The spool shaped object is decorated on one side with a rosette and on the other with a whirl design. The lower part of the bronze figurine is depicting two parallel legs wearing half-boots, which are standing on a platform. Both objects are unique. In this article both objects are described and analyzed. The thorough iconographic analyze shows that both objects are probably dating to the Hittite period. These objects are important evidence and present information for the lesser known Hittite history and occupation of this region.

Konya Ereğli Müzesinde Hitit Dönemi Buluntuları ve Bölgedeki Hitit Varlığı İçin Önemleri

Özet: Konya Ereğli müzesinde makara biçiminde bir kil obje ve tunçtan yapılmış bir figürinin alt kısmı bulunmaktadır. Makara şeklindeki kil objenin bir yüzeyinde rozet, diğer yüzeyinde de anaför deseni tasvir edilmiştir. Figürinin alt kısmı bir sehpa üzerinde yanyana duran ve sivri uçlu kısa çizme giymiş iki bacağı tasvir etmektedir. Bu makalede iki eserin analizi ve tasviri yapılmaktadır. Hem makara şeklindeki kil obje hem de tunç figürin parçası ünük parçalardır. İki eser ikonografik özelliklerinden ötürü Hitit dönemine ait oldukları düşünülmektedir ve bölgenin az bilinen Hitit dönemi hakkında bilgi vermektedirler.

Izumi Nakai – Mayumi Matsuzaki – Daichi Sawamura – Yoshinari Abe – Andreas Schachner,
Chemical Characterization of Roman and Early Byzantine Glass from Boğazköy/Ḫattuša and its Vicinity

Zusammenfassung: Im Zuge der Erforschung der hethitischen Hauptstadt Ḫattuša wurden an verschiedenen Stellen des Stadtgebietes Reste einer kleinen, wahrscheinlich dörflichen Siedlung der Spätantike freigelegt. Eine besondere Bedeutung kommt einer Nekropole dieser Epoche zu. Funde aus dieser sowie solche, die durch das lokale Museum aus der unmittelbaren Umgebung angekauft wurden, bilden die Grundlage für naturwissenschaftliche Analysen der chemischen Zusammensetzung spätantiker Gläser. Es können mehrere Gruppen chemisch unterschieden werden, die sich gut in das bekannte Spektrum der ostmediterranen Glasproduktion einfügen. Anhand der

Ergebnisse kann vermutet werden, daß die in dieser Zeit relativ abgelegene Region Boğazköy dennoch in die überregionale Versorgung mit Rohmaterialien zur Glasproduktion eingebunden war.

Chemical Characterization of Roman and Early Byzantine Glass from Boğazköy/Ḫattuša and its Vicinity

Abstract: During investigations in the Hittite capital Ḫattuša the remains of a small, probably village settlement from late antiquity were discovered at various points in the urban area. A necropolis from this epoch is of particular importance. Finds from it as well as finds purchased in the vicinity by the local museum provided the material for archaeometric analyses of the chemical composition of glass specimens from late antiquity. Several groups can be chemically distinguished and they fit well into the known spectrum of eastern Mediterranean glass production. Given these findings, we may assume that the then relatively remote region of Boğazköy was nonetheless integrated in the transregional network supplying raw materials for glass production.

Boğazköy/Ḫattuša ve Çevresinden Roma ve Bizans Camlarının Kimyasal Karakterizasyonu

Özet: Hitit başkenti Ḫattuša'nın farklı yerlerinde sürdürülen araştırmalar sırasında Geç Antik döneme ait, olasılıkla bir köy yerleşiminin kalıntıları ortaya çıkmıştır. Bu döneme ait bir nekropol özellikle anlam kazanmıştır. Gerek sözü edilen kazılar sırasında ortaya çıkan gerekse yerel müze tarafından civardan satın alınan buluntular, Geç Antik dönem camlarının kimyasal analizine temel oluşturmaktadır. Buluntuların, Doğu Akdeniz bölgesinin bilinen cam ürünleri çeşitliliğine uygunluk gösteren, kimyasal açıdan birkaç gruba ayrıldığı görülmüştür. Sonuçlardan yola çıkılarak, o zamanlar merkezi konumda olmayan Boğazköy yöresinin, yine de, cam üretiminde kullanılan hammadde bakımından bölgeler arası bir öneme sahip olduğu düşünülebilir.

Barbara Niemeyer, Die Gefäßkonstruktion zweier hethitischer Schwerter aus den mykenischen Gräbern vom Değirmentepe bei Milet

Zusammenfassung: Bei zwei Schwertern aus Milet wird die ungewöhnliche Konstruktion der Griffgefäße technisch untersucht, die diese Stücke als hethitische Produkte ausweist. Die Schwerter gehören zum technologisch fortgeschrittenen Typ der Griffangelschwerter, deren Griffgefäße aus einer Vielzahl von Einzelementen aus Bronzeblech aufgebaut sind: organischer Griffkern, Parierstangenblech aus Bronze mit angeschmiedeter Klingentülle, vier Abdeckbleche und geschmiedeter Blechknauf. Eine begrenzte Anzahl von Vergleichsstücken ist publiziert, unter denen eines mit komplett gegossenem Griff und zwei gegossene einzelne Parierstangen auffallen. Diese Stücke könnten später zu datierende Exemplare darstellen, bei denen die technisch bedingten Charakteristika der aufwändig herzustellenden Griffe aus Blechelementen in Guss umgesetzt sind und deren Qualitätsmerkmale nur noch optisch in Form typologischer Rudimente vortäuschen.

The Construction of Hittite Sword Hilts Found in Mycenaean Tombs at the Değirmentepe Near Miletus

Abstract: Two swords from Miletus were technologically investigated for the construction of their hilts which characterizes them as Hittite products. The swords belong to the technologically developed grip type, their hilts are assembled from several single elements: a core made of an organic material, a cross guard of bronze sheet with a blade spout forged onto, four core covering sheets, and a forged pommel of bronze sheet. A few comparable swords are published of which a

sword with completely cast hilt and two single cast cross guards are striking. These cast pieces might be dated slightly later, because the technical characteristics of the ›sheet hilts‹ were just optically copied in the casting technique ›faking‹ the time consuming sheet element assemblage.

Milet Değirmentepe Miken Mezarlarından İki Hiti Kilicinin Kabza Konstrüksiyonu

Özet: Milet'te bulunan iki kılıç teknik olarak incelenmiş, sıra dışı kabza konstrüksiyonundan bu parçaların Hitit ürünü olduğu anlaşılmıştır. Kılıçlar, kabza mili türü kılıçların ileri teknolojiye sahip tiplerindedir ve kabzaları, bronz levhadan çok sayıda bağımsız unsurdan meydana getirilmiştir: kabza çekirdeği; dövme bıçak yivli, bronzdan balçak levhası; dört kaplama levhası ve dövme levhadan topuz biçimli kabza başı. Karşılaştırmaya elverişli sınırlı sayıda parça yayımlanmış olup bunların içinde bir tam dökme kabza ve iki ayrı dökme balçak dikkati çekmektedir. Bunlarda çok çaba harcanarak levhalardan imal edilmiş kabzalar dökümün yerini almış ve ayırt edici özellikleri tipolojik prensipleri yalnızca görünürde sağlamış olduğundan, bu parçaların daha sonraya tarihlendirilebilecek örnekleri oluşturmaları mümkündür.

Andreas Schachner, Die Glyptik des 2. Jahrtausends v. Chr. aus Giricano am Oberen Tigris

Zusammenfassung: Roll- und Stempelsiegel können aufgrund ihrer Besitz anzeigenden Funktionen unter anderem als Hinweise auf die Existenz eines hierarchisch gegliederten Wirtschaftssystems interpretiert werden. Eine Gruppe von sechs Roll- und einem Stempelsiegel aus den spätbronzezeitlichen Schichten der dörflichen Siedlung Giricano am Oberen Tigris belegt, daß diese Region in ein weite Teile Nordmesopotamiens und Syriens umfassendes Austauschsystem integriert war. Während einige Siegel die überregionalen Stile der Mittani-Zeit repräsentieren, weisen drei Rollsiegel aus Keramik deutliche regionale Züge auf. Diese sind zudem von besonderer Bedeutung, da bisher glyptische Erzeugnisse aus Keramik nur sehr wenig bekannt sind. Durch diese Fundgruppe wird verständlich, wie stark diese Region an der Schnittstelle zwischen verschiedenen kulturellen Großräumen in den mittanischen Staat integriert war.

Glyptic Art of the 2nd Millennium B. C. from Giricano on the Upper Tigris

Abstract: Cylinder and stamp seals can be interpreted among other things as evidence of the existence of a hierarchically structured system of economy on account of their functions in recording ownership. A group of six cylinder and one stamp seal from the late Bronze Age strata at the hamlet settlement of Giricano on the upper Tigris prove that this region was integrated in a system of exchange that extended over large parts of northern Mesopotamia and Syria. While some seals represent the transregional styles of the Mitanni period, three ceramic cylinder seals display clear regional traits. They are of particular importance because glyptic artefacts made of ceramics are still very little known. This group of finds show how strongly this locality, at the junction of various major cultural areas, was integrated in the Mitanni state.

M. Ö. 2. Bin Yil Yukari Dicle Giricano'da Gliptik

Özet: Silindir ve damga mühürler, mülkiyeti gösterme işlevleri sayesinde, sağladıkları diğer bilgilerin yanı sıra, hiyerarşik bölümlere ayrılmış ekonomik bir sistemin varlığına kanıt olarak da yorumlanabilir. Yukarı Dicle köy yerleşimi olan Giricano'nun Geç Bronz Çağı tabakasında ele geçen altı adet silindir ve bir adet damga mühürden oluşan grup, bu bölgenin Kuzey Mezopotamya ve Suriye'nin birçok yeriyile

geniş çapta takas yaptığını göstermektedir. Bazı mühürler, Mittani dönemi bölgeler üstü sluptyken,  silindir keramik mühür, açık bir şekilde yerel özellikler gösterir. Keramikten gliptik ürünler az bilindiğinden dolayı bunlar özellikle önemlidir. Bu buluntu grubu sayesinde, birçok kültür çevresinin kesişim noktasında bulunan bu bölgenin, Mittani ülkesiyle ne derece kaynaştığı anlaşılacaktır.